

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kőszíratok visszaküldésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, december 4.

A tulipán.

Ismered-e még, hazafias olvasóm, a tulipánt?

Egy kis jelvény volt, aztán lett belőle mozgalom, a mozgalomból szövetség és a szövetségből — Ausztria emelkedő behozatala Magyarországra. A tulipán elhervadt, de felvirult az osztrák behozatal.

Ha egyéb nem, már magában ez a körülmény parancsolná, hogy fel kell állítani határainkon a vámsorompót.

Előttünk a statisztikai kimutatás: 1906. januárjától októberig fizetett Magyarország osztrák árukért 1200 millió koronát; 1907-ben ugyanazon hónapok alatt 1289 milliót. Éppen 89 millióval többet.

Szidják a lipótvárosi kaszinóban és vidéken a kormányt, hogy felemelte a kvótát? Hiszen nincs az a kormány, amely akkora százalékkal emelné a kvótát, mint a menőivel az osztrák iparnak fizetett adót mi, a magunk jószántából emeljük. Nagy hangon felszámítják, hány milliót tesz ki a kvótaemelés egy évben; azt azonban elfelejtik, hogy a kvótán kívül Ausztriának fizetett adót mi magunk

jószántából felemeltük tíz hónap alatt 89 millióval.

És kik emelték? Azok, akik a tulipánmozgalmat addig gunyolták és üldözték, míg levették a szép jelvényt a kabátunkról.

Magam hallottam körülbelül egy éve Budapesten, hogy egy ki nem keresztelt polgártárs meglátva egy tulipánjelvényt, így szólt szomszédjához: »Hát még mindig büzlik a tulipán?« Értve ezt valószínűleg a tulipánnak csak a virágjára, nem pedig a — hagymájára. A lapokban, kivált a darabont és szociáldemokrata feketevérű, sárga irigységű lapokban derűre-borúra járták a faragatlan és sületlen élcek Tulipániáról. Az ember egy ideig csak türi az ilyen értelmetlenségeket, de aztán megunja az örökös csipkedést — s a tulipán, ez az olyan szép reményekkel kihajtott virág, odakerült a cotillon-jelvények közé, hervadni.

Mintha csak megrendelték és megfizették volna Ausztriából ezt az antitulipánmozgalmat. Nyomában annál vigabban özönlöttek a megrendelések Ausztriába s meg is van az eredmény: 89 millió adóemelés az osztrák javára.

Az a kis virág olyan volt, mint állandó memento a magyarság nagy kötelességére: függetleníteni magunkat Ausztriától. Feledékeny nép vagyunk, nem

nagyon szeretünk tanulni, de könnyen kaphatók vagyunk a feledésre. Az a tulipánjelvény figyelmeztetett bennünket, valahányszor a pénztárcát kezünkbe vettük: ne adj pénzt semmiért, ami idegen, de kivált semmi olyanért, ami osztrák! Meg is volt eleinte a hatás; büns kéz, nem magyar kéz, nem tiszta kéz volt az, mely letépte ruhánkról az emlékeztetőt.

Szavak tengerébe fullad nálunk minden tett. Sohase jöjjön ide az osztrák fegyverrel: akkor nem érünk rá beszélni, összetartunk és kiverjük. Hagyjon bennünket beszélni, beszélni és mindig beszélni. A sok dikciózás alatt észrevétlenül, bántatlanul gyökeret verhet köztünk s ha néhány eladó frátert megvásárolt magának, nyert ügye van. Ime, a tulipántot azért tüztük fel, hogy az osztrák ipart kiverjük Magyarországon bitorolt hatalmából — s ma szégyeljük ezt a jelvényt feltűzni. Addig beszéltek, míg beláttuk, hogy szégyen a magyar ipart pártolni és szégyen az osztrák ipart bojkottálni. Az eredmény: 89 millió kidozott pénz osztrák árukért, osztrák jóllétért.

Hadd álljon végre az a vámsorompó, tilalomul és védelemül! Védjük meg magunkat első sorban saját magunk ellen. Ha a vámsorompó állani fog, ha egyszer

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A MEGRENDELÉS.

— Hová olyan szaporán, Frangoise, hé?

— A gazda, a gazda — tujt nagyot a leányka, — megint rángatózott. Hanem most az egyszer jól meg is halt ám!

Az orvos háza elé ért. Kegyetlenül becsöngetett. Ajtót nyitottak. Az ujság hirtelen körülfutott az apró házakban, mint a vízbe dobott kő gyűrűzése, — kapuról-kapura.

Mire Frangoise újra megjelent, facipőjével kezében, versenyt futott vele a hír.

Nagy dolog volt ez a kis városkára, amely hegyek közé zárva, csak helyi mozgalmaknak örülhetett.

— Mi az, madame Chauveau?

— Ez a Voillot, hiszen tudja, a croixi bérlő, már megint görcsökben volt.

— Ah! Az ember sohasem hall jól. Nem hagyott föl az ivással.

— Az, az! Az az igazság! . . . Az ember többet látta a cafében, mint a m zón.

— Vörös volt, madame, mikor utoljára láttam, a gyufa egy méterre lángot vetett az arcától.

Frangoise büszkén vett tudomást arról, hogy ő milyen nevezetes személyiség lett és hazament, egyre ismételve mindenkinek az uton:

— A gazda, a gazda már megint görcsökben rángatózott. De most az egyszer jól meg is halt ám!

Voillot valószínűs kolosszus volt, amelyet nem sokat látni az egész hegységben s a cantonoki összes cafében sem. Sokat ugyan nem foglalkozott gazdaságával, de a cselédek tartottak tőle s még az ökrök is úgy dolgoztak, mintha a gazda örökké csak rajtuk tartaná a szemét.

Mme Fèvre, az asztalosné hamarosan becsukta a műhely ajtaját és végigment a földült utcán. Így gondolkodott:

— Most már jó lesz egy kissé szétnézni, mert a múlt hónapban is a Bigorne-utcába men-

tek volna már a koporsóért. Pedig olyan koporsót, mint a mienk, Feulard olyat nem fabrikál.

Már régen verseny volt a két műhely között. Feulard valamikor Févrenél dolgozott. De aztán eszébe jutott megházasodni s a két ember összetűzött, a két asszony pedig veszekedett. Mme Fèvre öreg, zsémbes volt és Feulardnét akarta, a fiatal, kellemes asszonyt tullicitáni eleganciában. Ez ugyan nehezen ment, mert Fèvre ur elfeledkezett magáról s ahogy mondták:

— Többet van pohár a kezében, mint gyalu.

Ugy tett, mint Voillot s együtt üldögéltek a cafében s véghetetlen sok kártya-partiet játszottak végig. Bort ittak, vigan voltak, de Fèvre mester gyakran minden átmenet nélkül könyekben tört ki:

— Hatvan éves vagyok. Ideje, hogy egy kicsit pihenjek életemben.

És senki e világon nem kényszerítette munkára, ha nem tetszett.

Févrené végigment a nagy utcán a halottasbázis. Biztos volt tervéről, de szerette jól vé-

A szokásos évi nagy karácsonyi vásár megkezdődött,

mely alkalommal az összes raktáron lévő áruk tetemesen leszállított árakban lesznek elárusítva
 ifj. KOHN SÁMUEL áruházában.

kénytelenek leszünk magyar iparcikkeket vásárolni, akkor talán a megfizetett, vagy éretlen tacsók gunyolódását sem fogjuk annyira a szívünkre venni; hiszen a zsebüknök is lesz szava hozzá.

Gyermek még ez az ország, vezetni kell a saját javára is. Megmutattuk a tulipánmozgalomban, hogy nem tudunk magunktól önállóak lenni. Nos hát akkor önállóvá kell tenni ezt az országot erővel is — mert ha nem leszünk önállóak, elveszünk, mint elveszett a gyöngy tulipán a sok giz-gaz, bojtország közl.

*

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 4-én.

Elnök: Justh Gyula. Tudatja, hogy ma a következő interpellációk lesznek: **Bánffy Dezső** báró a bankkérdésben, **Darányi Ferenc** a bírói tekintély megóvásáról a Polónyi—Heltai ügyel kapcsolatban és **Popovics Dusán** a horvát országgyűlés feloszlása tárgyában.

Az egyszakaszos javaslatához

hozzászól

Vlád Aurél: Bizonyítani akarja, hogy mi jelenleg 40 százalékos kvótát fizetünk, a javaslat elfogadása után tehát 42 százalékos. A szövetség alapja is szerződés...

Ugron Gábor ellentmond.

Vlád Aurél elismeri, hogy a vámszövetség is és a vámszerződés is. A cukor-szűrtax nem biztosítja a magyar termelés érdekét. A tarifák dolgában a Széll—Kölber kiegyezés jobb volt. Beszél a konzercióról és a magyar blokkról. Ausztria a blokk összegéig (másfél milliárdig) újabb adósaivá tesz bennünket. A javaslatot nem fogadja el.

Surmin György horvátul beszél a a javaslat ellen.

Következtek az

interpellációk.

Bánffy Dezső báró rendkívül érdekes interpellációt intézett az önálló bank dolgában a miniszterelnökhöz.

Wekerle miniszterelnök kijelentette, hogy érdemleges választ legközelebb fog adni az interpellációra, annyit azonban megmondott, hogy az önálló bankra vonatkozólag a kormány elhatározási szabadsága semmiképpen sincsen korlátozva.

Popovics Dusán horvátul interpellál a miniszterelnöknek egy nyilatkozata tárgyában.

Wekerle miniszterelnök rögtön válaszolt. Válaszát taps éljenzés követte.

Popovics Dusán reflektált a válasza, aztán az ülés véget ért.

Biharmegye a múlt hóban.

Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg december havi s egyzersmind ez évi utolsó ülését. Az ülésen tárgyalta ügyek mind sablonszerűek s a megszokott keretek között tárgyalták le azokat.

Jelen voltak **Glacz Antal** elnöke alatt **Miskolczy Ferenc** dr, **Fetser Antal**, **Wallner Ödön** dr, **Keszthelyi Zoltán**, **Szunyogh Szabolcs**, **Papp Miklós**, **Hranyiczky Károly**, **Vasady Lajos**, **Varró Domokos**, **Eröss Rezső**, **Balogh Elemér**, **Jancsovics Jenő**, **Balogh János**, **Balázsházy Iván**, **Kondor Mihály**, **Vargha Akos**, **Czifra Gerő**, **Markovits Károly**, **Móricz Ernő** dr, **Hirág Béla** dr.

Az alispán jelentése után dr **Móricz Ernő** megyei főorvos számolt be a megye múlt havi egészségügyi állapotáról. A jelentés szerint a közegészségügyi viszonyok nem voltak kielégítőek. Több járvány is uralkodott, melyek mind

áldozatot is kívántak. A múlt hóban 4483 beteg volt a megyében. A fertőző betegségek közül a tifusz, kanyaró, roncsló toroklob uralkodott leginkább. A nagytöke kedvezőtlen egészségügyi állapotoknak a klíma váltakozása volt az oka.

A pénzügyigazgató jelentése már inkább volt kielégítő, amennyiben az adófizetések a múlt hóban kedvezőbbek voltak, mint az előbbeni hónapokban. Egyenes adó hátralék volt 6652 korona és erre befolyt 5896 korona. Más adótételeknél a befizetések fokozott arányban történtek.

Tárgyalás alá került **Kasay Kálmán** dr pécseztentmártoni körorvos kérelme, illetőleg felebbezése, melyben kéri, hogy tekintettel arra miszerint Pécseztentmárton községében nincs megfelelő lakás, engedjék meg neki, hogy a Gilányisoron lakhassék, amely rész különben nincs messze a községtől. A közigazgatási bizottság kimondotta, hogy a körorvos lakását még a tavasszal fel fogja építtetni és akkor kötelezővé lesz téve Kazaynak a székhelyen való tartózkodás.

A tanfelügyelő jelentésében leszámol arról, hogy Okány községében **Király Andor** nyugalmazott tanítót választották meg tanítónak, mely választást a múlt havi közigazgatási bizottsági ülés megsemmisített. Ez ügyben most a miniszter tesz intézkedést, melyben a választást megerősíti és kimondja, hogy a nyugalmazott tanító megválasztható.

Ugyancsak a tanfelügyelő számolt be **Veress János** oláhszentmiklósi tanító ügyéről is. **Veress** ellen államellenes izgatás miatt meg lett indítva a büntvádi eljárás, melynek folyamán a felettes hatóság a tanító ellen folyamatba tette a fegyelmi vizsgálatot is. A tanító ügyében a törvényszék felmentő ítéletet hozott és így ez ítélet alapján a tanfelügyelő kéri a fegyelmi vizsgálat megszüntetését.

A tanfelügyelő jelentésének tudomásul vétele után az ülés déli 12 órakor véget ért.

gezni dolgát. Jól ismerte Voillotné, együtt jártak valaha iskolába. Az élet ugyan elválasztotta őket, az egyik bérleti felesége lett, aki ritkán jött a városba, a másik mesterné, akinek uem volt ideje látogatásokra.

Az ólak tárva-nyitva voltak. Tehenek, borjuk kedvükre csatangoltak, senki sem vigyázott rájuk. Mindenféle rendetlenség. Madame Fèvre benézett. Megállt. Végre belépett. Mindenféle gyertya égett a házban, a kályhán, az asztalon, közönséges székeken s a hálósobában a két szemközti ágyon.

Egyiken Voillot feküdt, — némán, mozdulatlanul, lélegzet nélkül. Felesége szintén mozdulatlanul állott előtte, kezében üveg volt, benne bizonyára szentelt víz. **Frangoise**, aki visszatért, ide-oda járkált, sürgött-forgott. Három más cseléd a sarokban állt, kézben tartva sapkájukat s básméskodtak. És három tányér volt terítve az asztalra.

Mme Fèvre elvette az üveget, meghintette vele a halottat s átölelte Voillot asszonyt.

— Milyen csapás! — szólt fojtott hangon, mintha különben fölébresztené Voilloté. — És

hogyan esett? Hallottam a leánytól és sietve jöttem, hogy végére járjak.

Voillet asszony megindult, de ékesen adta elő. Néha-néha elővette zsebkendőjét és megnyomogatta vele szeméit.

Nagyon sajnálja férjét; de ő megmondta ezt neki előre; az este, mikor hazajött, pityókos volt, bort és alkoholt ivott. Sohasem gondolt rá, hogy az teszi tönkre őt.

— Tudja, ugy-e, — szólt Voillotné, — hogy ez... már... a harmadik roham volt... Mindig megmeredt... de ma délután akármit csinálunk, nem használ semmi... Mikor láttam, hogy nem jön már többet magához, mondtam **Frangoise**-nak: »Eredj szaporán, keresd meg az orvost, meg a papot.«

Mind a kettő készt, addig mindenikük a maga dolgára gondolt; Voillotné unalmában a törvényes személyekre, akik meg fognak jönni; **Fevré** a »maga« koporsójára. Nagyszerű lesz az, a Voillot természetéhez illő és tölgyfából, mert a bérleti jómódú volt s csak a szegények csinálták fenyőből.

Az orvos megérkezett. Az asztalra tette

táskáját és kalapját. Hallgatta hosszasan, veremég a szív. Aztán fölállt: vége.

A pap már hiába jött.

Voillot asszony pislogott, sirdogált. Azok még maradtak pár percig udvariasságból, hogy pár banalitást elmondjanak. Együtt mentek el.

Itt volt az alkalom, hogy **Fevré** rászánja magát a dologra. Minden megindultság nélkül közbeszólt:

— De tölgyfából lesz, ugy-e?

— Micsoda? — szólt meglepetve Voillotné.

— Hát... a koporsó.

— Ah... az igaz!... A koporsó...

Még nem is gondoltam rá... Talán fenyőfából is...?

Mme Fèvre nem szalasztotta el az alkalmat az üzletre.

— Oh, ugyan!... fenyőfából! Csak nem gondolja... Az egész város arról beszélne...

Minthogy a koporsót jól be szokták vonni drapériával, az egész város csak arról beszélne, hogy tölgy, vagy fenyő van-e alatta; mert hisz az özvegyi bánat mértéke a fa minősége. Ha

Karácsonyi és ujévi játékaruk teljes kiárúsítása

Igen tisztelt vevőinknek van szerencsénk tudomásukra hozni, hogy az összes raktárunkon levő játék árunkat, míg a készlet tart, minden elfogadható árban kiárusítjuk.

Tisztelettel: **Klein Sándor és Vilmos** játék- és disztribúciós háza **Rákóczi és Szaniszló u. sarkán**.

✱ Stauber József

Meglepő hír: Stauber József, nagyvárad-i főreáliskolai igazgató halála. Még a múlt hét esütörtökén hivatalos dologban fölkereste a főigazgatói irodát s ma öt keresik föl ravatalán. Egy héttig volt fekvő beteg s e pár nap alatt végzett az élet ellensége egy erős szervezettel. Az élet és halál küzdelme erős és változó volt; egyik napon a fölgőgyülés reményével kecsegtetett, másik napon már a legnagyobb veszélyével fenyegetett. A pár napi ingadozás élet és halál között a halállal végződött.

És ez a halál hirtelen jött, bár Stauber igazgató betegeskedése régebben kezdődött. Már az elmúlt nyári iskolai szünetét egészsége helyreállítására fordította Balaton melléki útjában. Az új iskolai évet jó egészséggel vezette be a munkabíró igazgató, de pár napi megfeszített munkája visszatértette gyomor-baját. Nem panaszkodott soha, de arcszínén meglátszott az egészség hiánya. Nagy lelki erővel viselte baját s az utolsó percig nem gyengülő akaraterővel vitte hivatala ügyeit. Még betegágyában is arról beszélt, hogy hivatalát még nem adja át, mintha még vezetni képes lett volna. Így roppant meg az erős szervezet, melynek bizalmában Stauber igazgató nem akarta a betegséget elismerni.

Mikor egy hete a főigazgatói irodából hazatért, lakásán már várta háziorvosa. Feltűnt az igazgató arcszín változása, figyelemmel kísérték lakása folyosóján, hol először megtántorodott, s e szédülése ágyba döntötte. Gyomorbaja belső elvérzését okozta.

Este 11 órakor erős lelekzés tárasztotta tüdejét, éjfélre csöndesebb lett s egy negyed óra múlva végleg elcsendesedett.

A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

„Alulírottak megtört szívvel tudatják a for-

rón szeretett, felejtethetlen férjnek a legjobb apának és szerető rokonnak Stauber József kir. főreáliskolai igazgatónak f. évi december 4-én, hajnali egy negyed 1 órakor rövid szenvedés és az utolsó kenet felvétele után, életének 55-ik, boldog házasságának 29-ik évében történt jobb-létre szenderülését. A megboldogult drága halott földi maradványai f. hó 6-án d. e. fél 9 órakor fognak a főreáliskola épületében a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a Szent László-templomban megtartandó gyász-mise után a központi temetőben ideiglenesen nyugalomra helyeztetni. Nagyvárad, 1907. december 4. Aldás és béke poraira! Weinert Győző gr. Pálffy senior-uradalom központi főnöke és neje szül. Fuchs Karola; Scherf Nándor cs. és kir. katonai számtanácsos a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa s neje szül. Weinert Berta mint sógorai és sógorai. Öz. Stauber Józsefné szül. Weinert Helén mint neje, Stauber Ida, Stauber Richárd ökl. gépészmérnök Ganzgyári üzemigazgató. Stauber Gusztáv mint gyermekei. Öz. Weinert Domokosné mint anyósa. Spies Irma mint nagynénje. Weinert Leona és Győző, Schert Berta és Emil mint unokahugai és öccsei.»

A gyászoló család részvételében elsősorban a főreáliskola tanári kara osztozott. Szerdán d. e. 11 órakor értekezletet tartott, hogy megállapodjék a végtisztességszámítás részletei felől. Részvételük kifejezésére jegyzőkönyvbe foglalt részvétnyilatkozatát fogja közölni az elhunyt családjával, majd a következő gyászjelentést adta ki:

„A nagyvárad-i m. kir. állami főreáliskola tanári kara és tanuló ifjúsága mély fájdalommal tudatják, hogy intézetüknek törhetetlen buzgalmu. nagyérdemű igazgatója, tanítványainak gondos nevelő atyja: Stauber József kir. igazgató f. évi dec. 4-én éjjel fél 1 órakor Nagyváradon munkás életének 55-ik és tanári működésének 31-ik évében rövid szenvedés után elhunyt. A megboldogult hült tetemét december 6-án d. e. 8 és fél órakor az áll. főreáliskola épületében történendő beszentelés és a Szt. László templomban bemutatandó ünneplés Requiem után helyezték örök nyugalomra. Nagyvárad, 1907. december 4. Aldás emlékére! — Nyugodjék békével!»

Stauber József, főreáliskolai igazgató sze-

rény sorsból küzdött fel magát igazgatói állásába. Pozsony városában született 1853. február 28-án. Középiskolai tanulmányait is szülővárosában végezte, az egyetemet pedig Bécsben látogatta. Első kinevezését az aradi főgimnázium tanári székére kapta, honnan egy időre az aradi főreáliskolához helyezték át, majd ismét a főgimnáziumnál szolgált a tanügyet. A katedrán szakmája mennyiségtan volt, melyet igen nagy kedvvel művelt. Van egy szakmavágó műve is, percentszámítás logaritmus táblázatokban, melyek közkezen forognak a középiskolai tanári testületekben. Aradról 25 évi tanári szolgálat után nevezte ki a vallás- és közoktatásügyi miniszter a nagyvárad-i magyar királyi állami főreáliskola igazgatói székébe 1902. szeptember havában, mint helyettes igazgató gyanánt, majd 1903-ban megerősítést nyert igazgatói állásában. Működésével közel ismerést vívott ki s halála általános részvétet váltott ki.

A drágaság Bihar megyében.

A főszolgabírák jelentései.

Az egész országban tapasztalható drágaság Bihar megyében is ugyancsak érezteti szomorú hatását.

Ezen a nyomasztó helyzeten akar a kormány törvényhatóságilag segíteni még pedig úgy, hogy az összes törvényhatóságoknak véleményét kikéri. Bihar megyéhez a kormány felhívása már régebben megérkezett s ki lett adva a főszolgabíráknak véleményes jelentés-tétel végett.

A járási főszolgabírák jelentései tegnap érkeztek le a vármegyéhez. A főszolgabírák jelentéseikben általánosan megegyeznek abban, hogy a nagy drágaság az iparosok, illetőleg a munkások túlköveteléseinek szüleménye. A drágaság megszüntetésére vonatkozólag a főszolgabírák külön-külön tettek javaslatot, melyekből adjuk a következőket:

Berettyóújfalui járás. A főszolgabíró a rossz gazdasági állapotoknak tulajdonítja a mai helyzetet, mely nem csupán Bihar megyében, de az

pláne ólomból van a koporsó, a lelkiismeret szilárdan áll.

— Jó, no! — szölt Voillotné, — legyen hát tölgyfal

— Őn nem tehet kevesebbet, — hagyta jóvá mme Févre.

Ott maradt még pár percig, udvariasságból. Mert hisz már semmi se tartotta vissza, a megrendelés megvolt. A bucsuzáskor úgy sutogva odavetette:

— Hát holnap reggel Févre eljön, hogy mértéket vegyen.

Az éjszaka leszállt. A hold nagyszerűen világított. Az utra a fák bizonytalan árnyékokat vetettek, mintha maguk a fák kívántak volna jó éjszakát. Az élet a mezők közepén csöndesen elszunnyadt, hogy holnap reggel újra ébredjen, megújodva a holdvilágtól, a rózsák illatától.

Mme Févre emberekkel találkozott, akik a mezőről mentek hazafelé. Elújságolta a nagy hírt meglehetősen tekintélylyel:

— Ott voltam, mikor az orvos megjött. Azt mondta csak: »Vége!«

Találkozott Feulardnéval is, aki kisleányá-

val volt. Örömeben nem állotta meg, hogy oldalról végig ne nézze, így mormogva:

— Nem baj no, ugyis az enyém a megrendelés.

A fiatal asszony bizonyosan nem hallotta. Nem szólt semmit.

Mikor Févréné hazaért, nyolc óra lehetett. Nem bírta ki, hogy a szomszédasszonyoknak el ne sorolja:

— Mi csináljuk, tudják-e, a koporsót és pedig tölgyfából, alul is kidolgozva.

Jó kedvvel kívántak neki jó étvágyat s ő vacsorára meg is evett egy darab sajtot; várta, várta, hogy Févre hazajöjjön. Tíz, tizenegyet elűtötte. Türelmetlensége percről-percre nőtt. Már arra gondolt, hogy megy megkeresni, mikor meghallotta, hogy dalol az utcán.

— Rajta, siess! — szölt rá az utcára, mikor ez belódult a műhelybe. — Éhes vagy és dolgoz van még az éjjel...

Az asztalos, pipával foga közt, zavartalanul dűnyögte tovább a kőhely nótát.

— No hát, tudod e, — folytatta az asszony, — hogy kijátszottam őket.

— Ki... kiját... szottad? Kit no? Kicsodát?

— Feulardot, no! Mienk a koporsó.

— Koporsó? ... Mi... micsoda koporsó?

— Hát a Voilloté, mamlasz! És pedig tölgyfából! Készítsd csak elő deszkáidat és reggel eredd ki mértéket venni.

— Mi? ... Mit beszélsz itt? ... Voillot meghalt? ... Voillot... akivel én öt liter bort ittam meg ma? ... igen, ötöt... és ő vele! Este nyolckor jött a kocsmába, azt mondta, egész nap aludt... És én csináljam meg... a koporsóját! ... En, hogy én koporsót csináljak a barátomnak? egy olyan testi és lelki barátomnak? ... amilyenek mi ketten voltunk! ... Nem én, hallod-e, olyan nincs! ... Soha, mig élek! ... Es ha egyszer nem, hát nem! ...

Levetkezett, az arcán könnyek csorogtak és még egyre füstölt.

Es madame Févre egy székre rogyva, sirni kezdett dühében.

Henri Bachel.

Uj üzlet.

Szolid kiszolgálás.

Tátray Gusztáv Fő-utczai üzletében

csak friss és szép árú. Mindennemű rövidárú, kézimunkák és szabó hozzávalókban óriási nagy választék van raktáron. Kötött, szövött és szőrme-árúkat legolcsóbban nálam szerezhetni be. A nagyérdemű közönséget saját érdekében felkérem, hogy nálam egy próbavásárlást eszközöljön.

Tátray Gusztáv Rákóczi-ut, Orsolyák temploma mellett.

Uj üzlet.

Feltűnő olcsó árak.

egész világon így van. Oka a nagy drágaságnak a pénzvásárlási erejének csökkenése, illetőleg a munkabérek emelkedése. Hogy miként lehetne ezen segíteni arra, nem tud módosított.

Vaskóhi járás. A fokozódó igények a tulajdonképeni okai a mai drágaságnak. Véleménye szerint a kormány elég alapos intézkedést tenni a drágaság megszüntetésére, ha az ipartörvény revízióját törvényhozással eszközölné. A hálaló kereskedelmet eltörölné. A vármegyét utasítaná megfélelő szabályrendelet készítésére, mely szerint a piaci árakat a képviselőtestület a járási mezőgazdasági bizottság és az érdekelt iparosok állapítanak meg.

Margitai járás. A drágaság okául a korral, haladó társadalom káros berendezését hozza fel. A fokozódó igények, melyek különösen az alsóbb néposztálynál nyilvánulnak meg. Ez a néposztály a régi egyszerűségből kivetkőzve, igényeit oly magasra csigázva, hogy ebből kifolyólag természetes, miszerint a régi kereset nem elégíti ki őket s ott présel ahol tud. Sokban hozzájárul a munkásoknak túlságosan tag jököre, melyet nem szabályoz semmi. A népgyűlések, az utazó agitátorok, a szocializmus káros terjesztése. Véleménye szerint az utazó szocialista ágenseket, illetőleg lázítókat azonnal le kellene tartóztatni és a hivatalos hatalom eszközeivel eltoloncolni. Mert a pénzért izgató agitátorok juttatták az országot a mai drágaságba. A husdrágaság az ország marha állományának csökkenésének tulajdonítható. Oka a jelenlegi drágaságnak a nagy waggonhiány is. Ebből kifolyólag most a *margitai járásban* már egy hét óta nincs só s most 36—40 fillért lehet ezideig kapni sót. A kormánynak megfelelő waggonállományról kell gondoskodni.

A sárközi járás. A drágaság csökkentésére a hitelszövetkezeteknek állami kedvezményekkel való ellátását és felállítását tartja szükségesnek. A tojás és aprómarha árának csökkentéséről az állam gondoskodjék, hogy olcsó és nagy-mennyiségű tenyészanyag jusson az országba. A husdrágaság csökkentésére a házinyulak tenyésztését ajánlja. A fadrágaságra vonatkozólag pedig a vasuti szállítás olcsóbbá tételét ajánlja a fősolgabíró.

Ermikályfalvai járás. A sok sztrájk, a munkások tulkövetelése idezték elő a drágaságot. A fadrágaság csökkentésére javasolja, hogy az állam a fatermelést nem adja bérbe, hanem házilag kezelje, az ország óriási homokos területeit fásítsák be ama alkalmas fákkal.

Magyarcsékei járás. A drágaság megszüntetését az önálló vámterület megvalósítása által gondolja elérhetőnek.

Szaldárdi járás. A termények drágaságát csak úgy lehetne mérsékelni, ha a nagyobb gazdagságok a termelésre nagyobb gondot fordítanak.

Élesdi járás. A drágaságok kovászát egy mélyen rejlő bajban, az alkoholizmusban keresi, ép azért a korcsmák és pálinkamérések korlátozását és ezek létszámának egyszersmindenkorra a mostani létszámban való megállapítását javasolja.

Derecskei járás. A husdrágaság megszüntetésére tesz javaslatot a fősolgabíró olyformán, hogy a husmérő szövetkezeteket tiltásuk be. (?)

Székelyhidi járás. A drágaságot úgy véli megszüntethetőnek, ha a községek állami hozzájárulással árucarnokokat állítanak fel. A kofák elővásárlási jogát beszüntetni és ezeket iparigazolvány nélkül be kell tiltani. A népben fokozni kell a házitermelést.

A nagyszalontai járás. A fősolgabíró az

országos pénzügyi viszonyok rendezésében találja a drágaság megszüntetését.

Belényesi járás. A szövetkezeteknek kötelező létesítése és az elővásárlás megszüntetésével lehet segíteni a mai állapotokon.

Tenkei járás. A kivitelnél a vámemelés fokozása nagyban hozzájárul a drágaság megszüntetéséhez. Az állam hozzájárulásával hatósági mézárskéket és közraktárakat kell felállítani.

Beéli járás. Az élelmi cikkek drágaságának megszüntetésére javasolja, hogy a kofák csakis délelőtt 10 órától vehetnek részt.

Cséffai járás. A husdrágaság csökkentését a borjúhús fogyasztás adójának erős fel-emelésével gondolja elérhetőnek.

Mesőkeresztesi járás. Nem az élelmi cikkek drágaságában, hanem a lakosság fizető képességének hiányában keresendő a drágaság oka. Ennek megfelelőleg kell intézkedéseket hozni, ami igen nehéz, mert ez hosszú időt fog igénybe venni.

A központi járás. A munkás szövetkezeteknél, szakszervezeteknél vasszigorral való végrehajtását kell fogantatni a Perczel-féle rendeletnek és akkor meg lesz akadályozva a drágaság emelkedése.

Az áruk és vállalkozások költségeinek le-szállítása érdekében a kartelek eltörlését javasolja.

E sok szép javaslat mind szükséges, de mikor lesz ezeknek fogantatuk?!

UJDONSÁGOK.

* **A városatyaválasztás.** A nagyváradi függetlenségi- és 48-as párt választmánya e hó 11-én, szerdán délután 5 órakor gyűlik össze, hogy meghallgassa a törvényhatósági bizottsági tagok választása tárgyában kiküldött bizottság jelentését és véglegesen megállapodjék a jelöltek személyében.

* **A fürdővasut ügye.** Most már végre, annyi vajadás után a fürdővasut létesítésének ügye, úgy látszik a rendes kerékvágásba zökent. Tegnap már minden akadály nélkül tárgyalta a jogügyi szakszabizottság, a város és Hankovits és társa között kötendő szerződést s így az még bekerül a december havi közgyűlésre. A jogügyi bizottság tegnapi ülésén Dus László elnöke alatt Tóth Márton, dr. Hoványi Gyula, Kőszeghy József főmérnök mint előadó, dr. Stocker József, továbbá Hankovits Ferenc engedményes és Reichel Henrik mérnök a vállalat részéről voltak jelen. —

Kőszeghy József részletesen ismertette a kérdést, majd felolvasta a szerződés-tervezetet, amelyet pontonként tárgyaltak s itt-ott módosítottak. A szerződés a városi vasut társasággal kötött szerződéshez hasonló jórésben. Lényegesebb pontjai, hogy benne van, miszerint a Szent László-térről Zöldfa-utcán át, az eddigi vágányokon közlekedik a fürdővasut, de ha ezen vonalhasználatra nem jönne létre a városi vasut az egyezség, az esetben Kapucinus-utcán építhető ki a fürdővasut. A hajtórőt a városi villamos telep szolgáltatja mindenkor ugyanazon árért mint amennyiért a városi vasut kapja az áramot. Az engedély

megadása után 12 munkahónap alatt teljesen ki kell építeni, különben napi 100 korona büntetést fizetnek a vállalkozók. November, december, január és február nem munkahónapok, A fürdővasut városi területen levő vonala 1966. évi január hó 1-én teljesen ingyen a város tulajdonába megy át, vagyis egyszerre a városi villamos vasutal lesz a városé. A szerződés jó része technikai leírásokból áll.

* **Darányi miniszter a visszavándorlókért.** A földmivelésügyi miniszter. tekintettel a nagy mértékben való visszavándorlásra, a visszavándorlók munkaközvetítése ügyében ez uton is felhívja és felkéri a munkaadókat, hogy ha bármily munkásra szükségük van, e szükségletükről a bérfeltételek közlése mellett szóval, levélben, vagy távirat útján értesítsék a földmivelésügyi miniszterium munkügyi osztályát, mely a legnagyobb készséggel közvetíti a munkások elhelyezését.

* **A tűzoltó-ügy rendezése.** A napokban említettük, hogy Meszely Mihály tűzoltó főparancsnok és Gerő Armin r. főkapitány újabb beadványban sürgetik a tűzoltó főparancsnoki állás szervezését és apróbb tűzoltószerkeket, a toló létiát stb., majd az új tűzoltó parancsnok utmutatása szerint szerzik be. A parancsnoki állás szervezésére vonatkozólag készített szabályrendelet-tervezetet véleményezés végett kiadták a jogügyi szakszabizottságnak, az apróbb tűzoltószerkeket: tömlőket, csákányokat, lapátokat stb. haladéktalanul megrendelik.

* **Kapucinus-utca csatornázása.** Kapucinus-utca csatornázása a közeljövőben elkészül. A városi főmérnök beterjesztette a tervet és a költségvetést, amely szerint az utca csatornázásai kettős rendszerű csatornával 9731 koronába kerülne. Mivel a munkát a 15000 koronán alul van, a városi szerződéses vállalkozójával kell elkészíttetni.

* **Tisztul a Bémer-tér.** A Poynár-ház építése tartamára a város engedélyt adott, hogy Poynár János a Bémer-téren, a színház előtt egy árusátrat építtethessen. Most már kiköltöttek a bódéból s Jancsó Jenő testőrművész azon kérelemmel fordult a városi tanácshoz, hogy adjon engedélyt, miszerint 15 napig képzőművészeti kiállítást rendezhessen a bódében. A városi tanács azonban nem adott helyet a kérelemnek, hanem utasította a főmérnököt, hogy szólítsa fel a tulajdonost a bódé azonnali lerombolására s ha 24 óra alatt nem tesz eleget a felhívásnak, a mérnöki hivatal gondoskodjék a lerombolásról.

* **Szöllősy Ferenc temetése.** Szöllősy Ferenc elhunyt magyarcsékei fősolgabíró hullájának hazaszállítása iránt megtörtént a kellő intézkedés. A hulla pénteken délután 1 órakor érkezik Gyulára, hol özv. Végh Józsefné házához fogják vinni, és ott ravatalra helyezik; délután 3 órakor pedig örök nyugalomra. A temetésen jelen lesz a vármegye részéről Ertsey Zsigmond solgabíró, aki a járás jegyző karát fogja vezetni.

Ertesítés!

Van szerencsém a t. vevőközönséget értesíteni, miszerint »Fehérnemű varrodámat« a Rákóczi-ut 8. szám alól a **Szt. László-tér 1. sz. a. üzletemhez** helyeztem át, hol fehérneműek, női ingblousok és teljes menyasszonyi kelengyék elkészítésére megrendeléseket továbbra is elfogadok jutányos árak és teljes felelősség mellett. — Raktáramon állandóan nagy választékban kaphatók a legjobb minőségű **vásznak, fehérneműnek, asztalneműnek, zsebkendőnek, harisnyának, mosóárúknak továbbá paplanok, gyapjú takarók, matrácok, szőnyegek és függönyök.**

A t. vevőközönség szíves pártfogását kéri kiváló tisztelettel:

Telephon szám: 166.

325 1—20

STROHMAYER PAL

Nagyvárad, Szent László-tér 1. sz. (a Kishíd mellett.)

* **A Breider-ház a városi tanácsban.**

Elmítettük, hogy a beomlott Breider-ház tulajdonosa kérvényt adott be, hogy a beomlott ház előtt biztosító állványt készíttethessen a forgalom biztosítása végett, a beomlott épületrész fölé pedig ideiglenes tetőt csináltathasson, hogy a tél viszontagságai ne tegyék teljesen tönkre a még megmaradt épületrész anyagát. A városi tanács tegnapi ülésén Komlóssy József tanácsnok a kérelem megadása mellett volt, mert az utca forgalmát biztosítani kell, s utasítsák a főmérnököt, hogy tervet és véleményes jelentést adjon arra nézve, minő közbiztonsági intézkedésekre van szükség az épület restaurálásánál. A főmérnök azonban tiltakozott ez ellen, mert ő nem vállal felelősséget. Breider készíttessen tervet s azt ő felülbírálja. A tervet azonban ne Szász Róbert készítse, hanem valamelyik jónévű építész. A tanács tagok többsége a főmérnök álláspontjára helyezkedett. Sürgősen felszólítják Breidert, hogy a forgalom szabaddá tétele iránt azonnal gondoskodjék a biztosító állványok elkészíttetéséről.

* **A tűzértség ünnepe.** A nagyvárad helyi tűzértség december 4-én, szerdán délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmisén vett részt az olasz-i római katolikus plebánia templomban. Az ezred védő szentje ugyanis szent Borbála szűz és vértanu, mely nap jelentőségéről az ezred szempontjából hatalmas alkalmi szónoklatot tartott Trebiczy József katonalelkész. Az ünnepélyes istentisztelet fényét nagyban emelte a katonai zenekar, mely kitűnő összjátékkal s nagy precizitással adott elő szebbnél-szebb magyar egyházi énekeket.

* **A kamara értesítése.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a győrsopron, ebefurti vasut a vonalai részére szükséges 1392 drb. 178,029 m² tölgyváltó talpfa szállításának biztosítására pályázatot hirdet. A pályázatra vonatkozó részletes feltételek a kamara irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtudhatók. Nagyvárad, 1907. december hó 4. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: *Huzella Gyula*, kir. keresk. tan. elnök. Dr *Sarkadi Lajos*, titkár.

* **Greiner Dániel halála.** Egy régi tipikus alakja: *Greiner Dániel* haláláról értesültünk. Greinert az egész város ösmerte; derék, becsületes polgár volt, aki örökké derült kedéllyel, nagy ezüst-gombos magyar ruhájával azok közzé a régi emberek közzé tartozott, akik ideális rajongással csüggének a 48-as elveken. Temetése ma, csütörtökön délután lesz. A függetlenségi párt a temetésre vonatkozólag a következő felhívást adta ki:

Felkérem a nagyvárad függetlenségi- és 48-as párt tagjait, hogy *Greiner Dániel*nek, pártunk régi elhű tagjának folyó hó 5-én délután végbemenő temetésén minél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1907. december 4-én. *Szokoló Tamás*, pártelnök.

* **Vizsgálat a kórházban.** Széchenyi Jenő, Markovits Károly, Balogh Elemér tegnapelőtt megjelentek a biharmegyei közkórházban és ott ellenőrző vizsgálatot tartottak. A vizsgálat során mindent a legnagyobb rendben talált a bizottság.

* **A szocializmus a tanoncok között.**

A szocialista munkások már nem elégednek meg azzal, hogy a segédmunkásokat kényszeríti, hogy keresményének egy részét a szervezetek élén basáskodó ingyenélőknek adják, hanem az iparos tanulókat is belevisszik a szervezetekbe, hogy majd annál odaadóbb rab-szolgájuk legyenek. Az október 10-iki nagyvárad tüntető felvonulásánál is, rendőrségünk nagyobb dicsőségére, ott ordított pár száz gyermek. Ilyenek után nem lehet csudálni, hogyha a kis Jakabok olyan vakmerőségre is ragadtatják magukat, mint a budapesti dob-utcai szabószakirányu iskolában, ahol két zsidó szabóinas megzavarta az október 6-iki hazafias ünnepélyt. Az ipartestület most értésére adta a tanítómestereknek, hogy tanulói erkölcsi nevelését is szem előtt kell tartaniok, afelett is szigorúan őrködni tartoznak. Az inasokat pedig azzal büntetik, hogy tanoncidejüket hat hónappal meghosszabbították. Végül elhatározta az ipartestület előjárósága, hogy az ipartestületek országos szövetsége útján a belügyminiszterhez intézendő oly rendelet kibocsátása érdekében, mely az iparos inasoknak mint gyámság alatt állóknak, a nemzetközi szociáldemokrata elvekhez való csatlakozás céljából különböző korcsmahelyiségekben mindsűrűbben tartani szokott összefüvetele meggátoltassék, mert az vezeti az iparosinasokat abba az erkölcsi romlásba, hogy sem a házi, sem az iskolai fegyelmet nem respektálják.

* **Mennyi pénzt küldenek a kívándorlottak haza.** Érdekes statisztika van most Biharmegye alispánjánál. A statisztika azt foglalja össze, hogy a járásba mennyi pénzt küldenek be Amerikából a kívándorolt egyének. A kimutatás szerint. A központi járásba átlag évenként 6—7000 koronát küldenek s a földek ára emelkedett 100—300 koronával. Szalárdi járásba átlag 500 koronát, a föld ára emelkedett 20 százalékkal. Berettyóújfaluba 1000—1200 koronát, a föld ára 200, a vaskőhőa 516, a föld ára 40—50 százalék, mezőkeresztésbe 4—5000, a föld ára 50 százalékkal, élesdibe nincs kívándorló, a föld ára 60—80 százalék, székellyhidi 2—300, a föld ára 200 koronával. Kétre 1900 óta 159600, Genyetére 49200 koronát, a föld ára 600—800 koronával, a margittaiba átlag 222000, a föld ára 100—200, a nagyszalontaiba 2 év alatt 30000 korona, a föld ára 100 százalékkal, az érmihályfalvaiba 20000, a föld ára 60 százalék, a beélibe 5—600, a föld ára 25—30 százalék, a tenkeibe 1000, a föld ára 25—30 százalék, a cséffiba 800—1000, a föld ára 40 százalék, derecskeibe 10000, a föld ára 300 koronával, a csékeibe havi 80 korona, a föld ára 50 százalékkal a sárreibe nem küldenek haza pénzt, a föld ára 75—80 százalékkal emelkedett. A hazaküldött pénz nagyobbbrészt földvásárlásra fordították. A földárak emelkedése azonban a legtöbb járásban nincs összefüggésben a hazaküldött pénzzel.

A legizlésebb férfi-fehérneműek nagy választékban ROTH

M. utóda kalap- és uri divat üzletében.

x XXXVIII-ik os. és kir. államsorsjáték polgári jótékonycélokra. Ezen sorsjáték tartalmaz 18.389 nyereményt 512.980 korona összegben, közötté főnyeremények: 200.000 K. 40.000 K., 20.000 K. stb. koronával, melyek mind készpénzben fizettetnek ki, tehát nagyon kedvező nyereményesélyeket nyújt. A sorsjegyek huzása már f. hó 19-én lesz megtartva. A tiszta jövedelem számos közhasznú és jótékony intézmény támogatására fordíttatik. Sorsjegyek á 4 K., dohánytőzsdékben, váltóüzletekben, adó- és postahivatalokban stb. kaphatók.

SZINHÁZ.**A hét műsora.**

Csütörtök: Vig özvegy.
Péntek: Kerülő ut.
Szombat: Kerülő ut.
Vasárnap délután: Suhanc, este: Csillaghullás.

A párisi asszony.

A budapesti Uránia színház ma, csütörtökön este kezdi meg négy estére terjedő vendég szereplését a helybeli Uránia mozgófénykép-színház helyiségében, mely alkalommal Pekár Gyula »A párisi asszony« című egyik legszebb darabját adja elő. Pekár, aki a rokokó históriák elmesélésének nagymestere, igazán keresve se találhatott volna szebb és érdekesebb témát magának, mint a hajdani és a mai párisi asszony ismertetését.

Feladatát brillánsul is oldotta meg. E műve egyike legszebb alkotásainak. A hajdani idők ismertetése után, melyben gyönyörű képekkel illusztrálva mutatja be a troubadourok, a szerelmi törvényszékek, a rokokó idillek, az elegáns abbék, Pompadour marquise, a szegény Mária Antoinette lefejeztetését a forradalom fenségesen borzalmas képeit, két felvonásban foglalkozik Pekár a mai modern párisi nővel.

A míg a nappal tart, sorra vonulnak el előttünk a kis masanód leány, a modellek serege, a diákkisasszony Wort a művész-nőszabó szalonja, a híres párisi szépségek, az anarchisták, a vásárcsarnok királynője, kit minden évben újra választanak meg farsangon.

Az éj beálltával pedig elének kerül Páris bűvösen szép éjjeli élete.

A szellemes darabot tizenhét mozgófénykép élénkíti, melyek valóságos szenzációk s a technika remekei. Jegyek nappal előre válthatók Vidor Manó könyvkereskedésében erre a színházi pénztárnál.

Vig özvegy. Ma este ismét Lehár bájos melódiai fognak felvonulni a színpadra. Az előadás teljesen a régi keretek között fog megtörténni. A rendezés, a szereposztás a régi marad. A címszerepet Károlyi Leona fogja játszani. Daniló — Palásthy Sándor lesz. Ez a kedves, vig bűbajos operett előreláthatóan ismét azzal a szerettel fog találkozni, amellyel idáig keltette a közönség.

Kerülő ut. Már csak egy nap választja el a színházat Bernstein nagysikerű, mindenfelé

Vagyok bátor a n. é. közönség szives figyelmét felhívni, hogy Színház-u. 4. szám alatt angol férfi szabóüzletet nyitottam és szolid árak mellett a legelegánsabb öltönyöket készítem. Levelező-lap meghívásra helyben és vidéken dus angol minta gyűjteménnyel azonnal megjelenek, a n. é. közönség szives pártfogásáért esedezve, vagyok kiváló tisztelettel **KISS ISTVÁN**, angol uriszabó Színház u. 4. (Adorján palota.)

a kontinensen nagy elismerésben részesülő darabjának: Kerülő utnak színrehozásától. A premier holnap lesz és nyomban utána szombaton is színre kerül a darab. A drámai személyzet legkiválóbbjai fognak a darabban játszani, amelyből mindennap folynak a próbák. A rendezés különös gondot fordít arra, hogy a kiváló társadalmi színmű, amelyet annak idején a párisi esztétikusok joggal neveztek a modern színpadírás egyik legkiválóbb termékének, ugyanolyan stílusban kerüljön színre, mint Párisban. Az igazgatóság a darabhoz teljesen új díszleteket készíttetett.

Előkészületben levő darabok. Jövő hét szerdáján Casanova, ez a bájos muzsikájú darab kerül színre, változtatott szereposztással. Szántó Gáspár játssza Casanovát, Károlyi a négyes női szerepet, Toronyi pedig az ördögöt. Nagysikerű repriznak ígérkezik december 12-én a Pajkos diákok és a Szép Galathea színre hozása. Mindkét darab pár évvel ezelőtt kassza-darabja volt az összes magyarországi színházaknak. December 15-én pedig a Király-színháznak szenzációs ujdonsága, hódító zenéjű darabja: a Varázskeringő kerül színre. E darabhoz, amely szépségben méltán ragyogó, új díszleteket készített s így a mai előadásunk teljesen követni fogja a Király-színházi előadás stílusát.

EGYESÜLETEK.

A Kath. Kör választmányi ülése. Tegnap d. u. fél 6 órakor tartotta a Kath. Kör rendes havi vál. ülését. Jelen voltak: Dr. Vucskics Gyula egyh. alelnök, Grócz Béla, dr. Hoványi Gyula, Imrik S. Zoltán, Böszörményi Géza, Jelinek Ferenc, Andriška Károly, Csobánczy Lajos, dr. Krüger Aladár, Bodnár János, Balázsovits Jenő vál. tagok és Imrik Gusztáv titkár. A választmány örömmel vette tudomásul, hogy a napokban megalakult városunkban a Szt.-Vince egyet s dr. Vucskics Gyulának, a ki annak idején az egyet megalakítását a katolikus liceumban tartott beszédével megindította, köszönetet szavazott s egyúttal készségesen átengedi helyiségét az egyesület konferenciái részére. B. e. Vinkler József püspök arcképének a koldus-ápoló intézetben történt leleplezésén a kör részt vett s ezzel kapcsolatban áldott emlékü alapító tagjának emlékeztetőt jegyzőkönyvileg megörökíti. A folyó ügyek elintézése után felvették új tagokul Barabás Györgyöt és Hágen Ferencet, vendégtagokul pedig a jelentkezett joghallgatókat.

ÁVIRATOK.

A marostordaiak Andrásynál.

Budapest, dec. 4. Marostorda vármegye egy küldöttsége tisztelt Andrásy Gyula gróf belügyminiszternél Bánffy Dezső vezetésében. Felpanaszolták sérelmeiket, Erősdő főjegyző esetét, a kinek ifj. Ugron Gábor főispán miniszteri titkári állást ígért, de azután a közigazgatási bizottság felfüggesztett állásától. Egyúttal az egész ügyet részletesen ismertető memorandumot nyújtottak át a miniszternek. Andrásy válaszában kijelentette, hogy abból a tényből, hogy ő a küldöttséget fogadta, még nem követ-

kezik az, hogy ifj. Ugron főispánt el is ejti, mert ő iránta bizalommal viseltetik.

A disszidensek értekezlete.

Budapest, dec. 4. A függetlenségi disszidensek ma este szűkebbkörű értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy az egyszakaszos törvényjavaslat ellen nem szólnak fel, mert belátják, hogy minő következményekkel járna az országot a gazdasági bizonytalanságba sodorni. Egyedül Lengyel Zoltán fog még felszólalni. Ez a határozat a kormány és a függetlenségi párt kebelében élénk megnyugvást keltett.

Bombamerénylet egy főkonzul ellen.

Pétevár, dec. 4. Hörschmann főkonzul ellen bombamerényletet követtek el. Egy asszony vetette el a főkonzul kocsija ellen a bombát, mely a lovakat megölte, a kocsist megsebesítette; a főkonzul azonban sértetlen maradt.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

A »Szabad-ág« című lap a mai számában említést tesz arról, hogy a Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet e hó folyamán karácsonyi vásárt szándékozik saját pénztára javára rendezni. Minthogy nekem ezen tervről tudomásom sincs és az együleti választmányban sem volt róla szó, ezennel kijelentem, hogy nőegyletem karácsonyi vásárt e hó folyamán semmiesetre sem fog rendezni.

Özv. báró Gerliczy Félixné
a Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet elnöke.

Kelemen Béla

könyvkötészete

NAGYVÁRAD,
Nagypiac-tér,
(Andrényi-palota.)

KÖZGAZDASÁG.

Halténysztés a Körözsben.

Köszeghy József városi főmérnök jelentést tett a városi tanácsnak, hogy Nagyvárad város képviselőjében részt vett a Sebes-Körözs Társulat legutóbbi ülésén. A Sebes-Körözs Társulat területe nem alkalmas hal-ivar helyek berendezésére, valószínű azonban, hogy az orszá-

gos halászati felügyelőség kísérletképpen kisebb méretű berendezéseket fog csinálni. A Társulat területén kívül fekvő holt Körözs alsó szakasza halténysztésre be fog rendeztetni.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, dec. 4.

Buza okt.	50 kilogrammonként	12.57
Buza ápr. 1908	—	11.91
Rozs ápr.	—	11.81
Zab ápr.	—	8.51
Tengeri máj. 1904.	—	7.32

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, dec. 4.

Osztárk hitelrészvény	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	734.75
Leszámitoló bank	—	463.—
Rimamurányi	—	509.25
Osztárk m. államvasuti részv.	—	644.50
Közüti vasut	—	528.50
Városi villamos vasut	—	282.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1907. dec. 4.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	95.—
Magyar nyerevény sorsjegy kölcsön	—	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	140.—
Osztárk járadék papírban	—	95.25
Osztárk járadék ezüstben	—	96.50
Osztárk járadék aranyban	—	115.75
Osztárk korona járadék	—	95.25
1860. oszt. államsorsjegyek	—	146.—
Osztárk magyar bankrészvény	—	1780.—
Magyar bitelbank-részvény	—	733.50
Osztárk hitelbank-részvény	—	626.50
Osztárk magyar államvasuti részvény	—	693.50
20 frankos (Napoleonkor)	—	19.20

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Vonatok érkezése és indulása.

Nagyváradra érkezik:

Budapest felől: Délben 12.26 (gyorsv.), d. u. 3.44, éjjel 10.00; d. u. 3.25; este 7.07 (gyorsv.); éjjel 1.42; éjjel 2.11 (gyorsv.); reggel 7.11.

Kolozsvár felől: Éjjel 10.44; éjjel 2.32 (gyorsv.); este 8.30; reggel 8.36 (gyorsv.); d. e. 11.10; d. u. 4.09 (gyorsv.); reggel 7.23.

Szeged-B.-Csaba felől: Reggel 8.28; reggel 9.40; délben 12.05 (motor); d. u. 3.10 (motor); d. u. 4.00; este 8.10.

Székelyhid-Margitta-Ermihályfalva felől: Reggel 9.04; d. u. 4.05; este 8.35.

Óss-Gyoma felől: Reggel 9.20; este 8.25.

Belényes-Vaskőh felől: D. e. 9.49; este 8.44.

Nagyváradról indul:

Budapest felé: Éjjel 11.09; éjjel 2.38 (gyorsv.); d. u. 2.05; reggel 8.48 (gyorsv.); d. e. 11.36; d. u. 4.15 (gyorsv.); reggel 7.28.

Kolozsvár felé: Délben 12.41; d. u. 4.10; este 7.14 (gyorsv.); éjjel 2.08; éjjel 2.18 (gyorsv.); reggel 5.45.

Szeged-B.-Csaba felé: Reggel 6.02; reggel 8.01 (motor); d. e. 10.20; d. u. 1.13 (motor); d. u. 4.45; este 7.40.

Székelyhid-Ermihályfalva-Margitta felé: Reggel 7.18; délben 12.31; d. u. 4.25.

Óss-Gyoma felé: Reggel 6.20; d. u. 2.00.

Belényes-Vaskőh felé: Reggel 5.30; d. u. 4.30

BARTA IMRE

szobafestő és mázó

NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-utca 29.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség b. tudomására adni, hogy — szobafestő és mázó műhelyemet —

a mai kor igényeinek megfelelően berendezve megnyitottam. Elvállalok minden e szakba vágó festő munkálatokat; gyors, pontos és a legutánpótlóbb kivitelben eszközölök. A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradok tisztelettel: **BARTA IMRE** szobafestő és mázó.

Szives meghívás.

Ideiglenes üzlethelyiségeinkből **átköltöztünk véglegesen Bémer-tér, Pannónia mellett, a Központi Takarékpénztár új palotájába.**

Tisztelettel felkérjük a t. vevőközönseget egy **próbavásárlással** meggyőződni arról, hogy

jobban, olcsóbban

sehol nem lehet vásárolni, mint nálunk.

Női ruhaszövetek, vászon és asztalneműekben

a legujabbakat adjuk, **jutányosabban, mint bárhol.**

Szőnyeg, függönyökben

és egyéb cikkekben **állandó alkalmi vételek.**

Nagyobb bevásárlásnál a legkedvezőbb fizetési feltételek.

Mosó árukért teljes felelősséget vállalunk.

Kevésbé tehetős emberek imaradt gyermek- és női felöltőket **2.50, 3, és 4 forintjával** vehetnek amíg a készlet tart.

Midőn még hálás köszönetünket fejezzük ki is eddigi támogatásért, kérjük azt részünkre új üzlethelyiségünkben is fenn tartani.

Kiváló tisztelettel

**Wallerstein
Fülöp Fiai**

Bémer-tér, Pannónia mellett.

NAGY VÁLASZTÉK
női és gyermek felöltőkben.

Tátray Sándor

vasöntő, épület és műlakatos műhelye

Elvállal épületvasalást, vízvezeték berendezést villany-
világítási, closett- és fürdőszoba-fűszerelést, épület
és sírrács készítést

valamint vasöntést, eszterga munkát, gyalulást, gőzkazán és mindennemű gépek javítását, gépalkatrészek, fémperselyek, csapágyak, transzmissiók öntését és megmunkálását gyorsan és jutányos áron.

Nagyváradon.

Teleky-utca 35. sz. a.

Értesítés!

Szerezzen mindenki tudomást róla, hogy a

KOBRAK-féle CIPŐRAKTÁRBAN

rendkívüli olcsó árak mellett lehet vásárolni. FŐ-UTCA 8.

(Fő-tőzsdével szemben.)

Berendezés eladó!

Igyekeznek míg a készlet tart!

Hirdetések

**felvételnek
a lap kiadóhivatalában.**

Árverési hirdetmény.

Az Aradi ut mentén a Jelinek-féle kertész telep mellett levő s a város tulajdonát képező, mintegy 644 kb. utcai személtől álló trágyát a folyó évi december hó 10-én d. u. 4 órakor a városház bizottsági termében tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés ellenében elárverelem.

Azon ajánlattevő, kire az árverés eredménye leütemezni fog, köteles a megvett trágyát 1908. évi január hó 15-ig teljesen elszállíttatni.

Az elárverezendő trágya mennyiségéért, sem pedig minőségéért a várost semmiféle szavatosság nem terheli.

Nagyvárad, 1907. december hó 3-án.

Komlóssy József,
gazdasági tanácsnok.

Gépjavitó műhely

NAGYVÁRAD

Hattyu- és Vitéz-utcák sarkán.

Teljesen korszerűen, legújabb gépekkel felszerelve és villanyerőre berendezve. Készítek, javítok és szerelök mindennemű **gazdasági gépet, modern berendezéseket, gőzgépeket.** Elvállalom **nyomdai gépek** javítását is felelősség mellett.

A nagyérdemű közönség tömeges pártfogását kéri:

Schmidt Frigyes.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujonnan berendezve

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból származó vizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb iparicélokra

Legkiadósabb természetes szénsav!

A bud. székesfővárosi vegyészeti és élelmiszer vizsgáló intézet 1907. évi 4615. sz. vegyelmezési bizonyítványának kivonata: »Szaga és íze: rendes. Szénsav-tartalma: 99.57 százalék. A vizsgált foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján igen jónak minősíthető.

Felvilágosítással készségesen szolgál.

248 1-200

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdön.

Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

A „Tiszántul“-ra

előfizetést küldeni
minden nap lehet
aki már ma előfizet egy évre,
az január hó 1-ig a lapot
ingyen kapja.

Üzlet-megnyitás.

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű
közönséget, hogy

Teleky- és Dúdek-u. sarkán
(Keresk. Iparkamara székháza)

HRAZDIL és NAGY

cég alatt a jelenkor igényeinek minden
tekintetben megfelelő

épület- és műlakatos

műhelyt nyitottunk, ahol készítenk min-
den e szakmához tartozó munkákat.

A nagyérdemű közönség szíves párt-
fogását kérjük

kiváló tisztelettel

HRAZDIL ÉS NAGY

lakatosmesterek.

Javításokat pontosan eszközölünk.

Ö. csász. és apóst. kir. felségének legfelső elhatározása folytán.

A polgári jótékonycélokra szánt

XXXVIII-ik csász. és kir. államsorsjáték.

Ezen az osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.389 nyereményt tar-
talmaz készpénzben 512.980 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 korona.

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottójövedék kezekedik.

A húzás visszavonhatatlanul 1907. december hó 19-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 K. A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál III. ker., Vordere
Zollamstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirat- és vasúti
bívataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sors-
jegyek portómentesen küldetnek szét. — A cs. kir. lottójövedék igazgatóság (államsorsjátéki osztálya.)

**Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix 1896. Milleniumi kiállítás, állami
Telefon 280. nagy aranyérem. Concours. Alapítva 1854.**

Első magyar Részvény sörfőzde Kőbánya.

Főraktár Nagyvárad és Biharvármegye területére saját házukban Nagypiac-ter 3. Salamon Benedek cég.

Hordókba és palackokba fejte forgalomba hozzuk összes gyártmányaink u. m. ászok, király, kiviteli és
dupla márciusi, bajor és udvari sör, mely nemcsak az ország, de a külföld híres gyártmányait és minő-
ségileg jóval felülmúlják. Főraktárunk a palack-osztályra különös gondot fordít s azt a legújabb, legteké-
letesebb üvegmosó, lefejtő stb. gépekkel felszerelte. Különösen felhívjuk a szíves érdeklődők figyelmét a
legkiválóbb orvosok által ajánlott

dupla Góliát maláta gyógysörre melyet eredeti gyári töltésben
különleges palackokban hozunk forgalomba. **legjobb étvágyfokozó asztali ital** ajánlatos hanem
Ezen gyógysör nemcsak aranykeresztes címkével ellátott
mint a magánkezelésben a következő esetekben kiváló eredménnyel használtatik és pedig gyermekágya-
sok, álmatlanok, üdülők, szoptatónők, idegkimerültség és emésztési zavarokban szenvedőknek, női betegek,
vérszegények, rosszul tápláltak, gyengélkedők.

10 üveg és ezen felüli megrendelések házhoz szállíttatnak

Kérjünk mindenütt Kőbányai Részvény sört.

Karácsonyra

legalkalmasabb

ajándéktárgyak

u. m.

Ifjúsági iratok, diszművek, festékdobozok.

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut

Teljes íróasztalkészletek,

Emlékalbumok

Naplók

Képeslap-albumok

Íróaljzatok

Levélpapírok

stb. stb. a legdusabb
választékban kaphatók